

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานการวิจัยและพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เขารูปช้าง (บ้านบางदान) ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

- 3.1 ระเบียบวิธีวิจัย
- 3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
- 3.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย
- 3.7 กิจกรรมการวิจัย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระหว่าง ซึ่งจะทำให้คณะผู้วิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ และสมาชิกของกลุ่มธุรกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาความเป็นไปได้ ตลอดจนถึงการกำหนดแนวทางในการพัฒนาช่องทางทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2.1 ขั้นตอนเตรียมการก่อนการดำเนินการวิจัย

- 1) การศึกษาเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจชุมชน แนวคิดทางการตลาด การพัฒนาช่องทางทางการจัดจำหน่ายสินค้า และการค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
- 2) การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาของผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान)

3.2.2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

- 1) วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้วยวิธี SWOT ตลอดจนการวิเคราะห์อำนาจทางการแข่งขัน 5 ประการ (five forces model) ของผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान)
- 2) นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้างต้น ประกอบกับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาทำการเชื่อมโยงเข้ากับหลักเกณฑ์ในการพิจารณานำธุรกิจเข้าสู่การค้าด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาช่องทางทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา แม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान)

3.2.3 ขั้นหลังการดำเนินการวิจัย เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาช่องทางทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ได้รับจากการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

3.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การกำหนดกลุ่มประชากรที่ต้องการจะศึกษา และการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นเรื่องที่สำคัญมาก การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากรเป้าหมาย จะช่วยผู้วิจัยสามารถที่จะสรุปข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรได้อย่างถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริง

จากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด โดยการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากร และการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.3.1 ประชากร (Population) หมายถึง กลุ่มของสิ่งมีชีวิต หรือสิ่งไม่มีชีวิตที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ซึ่งสมาชิกแต่ละหน่วยของประชากรกลุ่มหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะหรือคุณสมบัติบางอย่าง และแต่ละหน่วยที่เป็นสมาชิกของประชากรนั้นเรียกว่า หน่วยสมาชิก เป็นหน่วยที่ต้องการได้ข้อมูลมาศึกษา หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นหน่วยที่จะให้ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์

สำหรับประชากร หรือกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Target Population) ที่ต้องการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान) ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 8 ราย

3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง กลุ่มของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยสนใจ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ได้นั้นหมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญครบถ้วนเหมือนกับกลุ่มประชากร

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากรวมประชากรเป้าหมายมีจำนวนน้อยรายจึงได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากสมาชิกที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान) มาจำนวน 6 ราย ดังนี้

1) นางพัชนี	เวียงวีระชาติ	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
2) นางสอย	สุชาติ	รองประธานกลุ่มแม่บ้าน
3) นางอุบล	จันทรมณี	สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
4) นางจารุ	โกศัยกานนท์	สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
5) นางสุศติ	พวงทอง	สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
6) นางสรวิวรรณ	মনะขำนิ	สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยคณะผู้วิจัยได้มีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ระดับ คือ

3.4.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการจากการสังเกตและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มบางราย เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่ม การวางกลยุทธ์ทางการตลาด สภาพปัญหาทางการตลาด
- 2) การให้ความรู้ของวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาถึงแนวคิดทางการตลาด และการค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าด้วยเว็บไซต์

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 3.5.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान)
  - 3.5.2 การสนทนากลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ศึกษาความเป็นไปได้ และสรุปลหาแนวทางในการพัฒนาร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान) วิทยากรผู้เชี่ยวชาญทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และด้านการตลาด และคณะผู้วิจัย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 3.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสาร งานวิจัย และจากการสนทนากลุ่ม มาสรุปรวบรวมเนื้อหา แยกแยะประเด็น และสรุปสาระสำคัญ
- 3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान) และการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ด้วยวิธี SWOT Analysis เพื่อสรุป และกำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป

โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ทำตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาในการดำเนินงานทางการตลาด ของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา แม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान) คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานของธุรกิจ ผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา ซึ่งมีวิธีการเก็บ

รวบรวม ข้อมูล โดยลงพื้นที่ที่สังเกตการณ์ ดำเนินงานและสัมภาษณ์ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา โดยใช้การให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการดำเนินงาน

2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของหน่วยธุรกิจด้วยวิธีการ SWOT analysis เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการนำเอาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของ เว็บไซต์ สำหรับการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา แม่บ้าน เกษตรกรเขารูปช้าง (บ้านบางदान) ได้จากการสนทนากลุ่มระหว่างคณะผู้วิจัย วิทยากร และกลุ่มแม่บ้านผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเกลือปลา (บ้านบางदान) พิจารณาความเป็นไปได้ในการนำเอาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เข้ามาขยายช่องทางการจัดจำหน่ายด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

